

LITERATURA

Explicar la
ciència com
una pel·lícula

Pere Estupinyà. El científic publica 'El lladre de cervells' (La Magrana), un llibre divulgatiu, entretingut i, fins i tot, divertit

El científic Pere Estupinyà ha volgut divulgar la ciència d'una manera propera i amena. ARNAU BACH

Perfil

TONI POLO

Pere Estupinyà és un col·lecciónista inquiet. "Sóc un nòmada digital. No volia treballar vuit hores diàries en cap lloc", diu. Ara viu a Washington, ha passat pel prestigiós Massachusetts Institute of Technology (MIT), per Harvard, assessora institucions nord-americanes, viatja contínuament a Amèrica Llatina per analitzar el periodisme científic de la zona... I, esclar, com que tota aquesta activitat se l'ha buscada per no estar una jornada laboral sencera capficat en una feina, doncs ha trobat temps per escriure *El lladre de cervells* (La Magrana): "Per a mi la ciència és com una bona pel·lícula: no et pots estar de recomanar-la als altres", diu. Això és el que ha fet en el llibre.

És un llibre divulgatiu que pretén satisfer els que saben ciència ("perquè puguin dir que no hi ha errors", brome-

ja) però intenta arribar a tot aquest segment de la població que sent una petita curiositat per la ciència però vol que algú li expliqui allò que li pugui interessar. Ara bé, sense caure en la supèrbia, adverteix que és una tasca delicada que no pot fer qualsevol: "Reconec que hi ha científics que són sorporífers, potser per culpa seva molta gent ara té el concepte que la ciència és avorrida". No és el cas ni de l'autor ni del llibre, que es llegeix amb curiositat i fruïció.

Un privilegiat

"Vaig deixar a mitges un doctorat en genètica perquè volia divulgar. La feina en un laboratori era repetitiva, pesada...: polimorfismes de l'alcohol de sidrotanasa...!", recita. "Havent-hi tanta ciència interessantíssima per explicar, jo m'havia de capficar en allò que era tan avorrit?". Tampoc no vol exagerar per no ser contraproduent: "Hi ha moltes coses científiques que si no s'expliquen no passa res, millor", afirma, i posa com a exemple

el virus de la sida: "No m'interessa si un científic publica un pas clau en la vacuna. Ja m'interessarà quan trobi la vacuna".

Tot ve d'un seguit de preguntes que qualsevol es pot plantejar. Dubtes, reptes, curiositats. "La ciència no tindrà respostes per a tot. Sempre que respon a una pregunta, se n'hi obren de noves. Crec que sempre ens quedarem amb una pregunta. Només podem entendre tot el que és experimentable. Però mai no arribarem a explicar qui és Déu, perquè la ciència no pot negar que Déu està més enllà. La resposta més científica a la pregunta de si Déu existeix és 'no ho sé'".

"M'ho he passat molt bé vivint la ciència en primera persona. Transcriure aquesta vivència ha estat més complicat!" Estupinyà havia anat a parar al lloc indicat per viure directament no ja el que estaven fent els científics, sinó el que tenien intenció de fer. "He assistit a congressos a Harvard o a l'MIT, on es decidia cap a

«He disfrutat vivint la ciència en primera persona i explicant-la»

«Sóc optimista: crec que en 20 anys els polítics s'escoltaran més els científics»

→ DETALLS

> EN CATALÀ I CASTELLÀ
El llibre, amb pròleg d'Eduard Punset, es troba també en castellà editat per Debate.

UN ANY AL MIT

Va passar el 2007 al MIT. "Un privilegi", diu. "Jo vaig triar sociologia de la ciència però vaig tenir l'oportunitat de conèixer qualsevol disciplina. No vaig tenir temps per a les energies!"

on ha d'anar la ciència". I posa més exemples per entendre aquest privilegi: "Anem a Mart o no? Per què hauríem d'anar-hi? Doncs això s'analitza de forma pluridisciplinària, amb molts punts de vista: sociòlegs, enginyers, metges..."

Estupinyà defensa que la ciència, sovint, ha demostrat que està en contra del sentit comú: "El sol, per lògica, es mou... Llavors ve Copèrnic i diu que no, que ens movem nosaltres, i li diuen que està boig, esclar. Ara han canviat les tornes i ha deixat de tenir lògica pensar que el sol es mou".

Prediccions per donar la cara

Un apartat dels més llameners del llibre són les prediccions a mitjà termini que fa. "Fer previsions a 200 anys vista és ser covards, perquè si t'equivoques ningú no t'ho podrà retreure. Fer-les a cinc anys vista és molt fàcil. Jo m'he situat al 2030, perquè podré comprovar si tinc raó o no".

Però, en quin punt estarem, al 2030? Haurem tornat

a la Lluna, però... per capritx! "Ara hi volen tornar els Estats Units només perquè els xinesos també ho volen fer. Ens han estat venent que l'exploració espacial és molt important, que cal descobrir noves fronteres, però no hi ha pressa. Anar a la Lluna no té cap sentit". D'acord. Més rep-tes... Hi haurà vida artificial? "No encara, tot i que s'haurà fet un gran pas. El camp de la biologia sintètica és un dels que més avançarà i, per qüestions ètiques, es regularitzarà". Altres coses, però, seguiran com ara. És el cas de la fusió nuclear: "Estarà més a prop però, com sempre, a 20 anys vista", diu Estupinyà.

Potser la previsió més optimista és una de caire més social: els polítics s'escoltaran més els científics. "Això és optimista en extrem", diu Estupinyà, tot rient. "Per fi, els nostres governants veuran la ciència com a aportació de solucions tècniques, però també per afrontar els problemes". *